

«UVÆRET UTEN NAVN»

Oppsummering av høring etter uværet i Trøndelag 17. januar 2025.

INNHold

DEL 1 BAKGRUNN.....	1
-----------------------	---

Oversikt over innlegg i åpen høring 12. mars 2025.....	2
--	---

DEL 2 HOVEDFUNN ETTER HØRING 12. MARS.....	3
--	---

DEL 3 OPPSUMMERING AV INNLEGG I HØRING 12. MARS.....	6
--	---

a) Meteorologisk institutt.....	6
b) Statsforvalteren i Trøndelag	10
c) Inderøy kommune.....	13
d) Steinkjer kommune	14
e) Verdal kommune	16
f) Flatanger kommune.....	17
g) Brann Midt IKS.....	19
h) Trøndelag politidistrikt.....	21
i) Sivilforsvaret	22
j) Røde Kors	23
k) Helse Nord-Trøndelag	24
l) Tensio	26
m) NTE Energi og NTE Telekom	30
n) Telenor Norge	32
o) Coop Midt-Norge	35
p) Namdalseid bonde- og småbrukarlag	36
q) Bondelaget i Trøndelag.....	38

Del 1 | Bakgrunn

Fredag 17. januar 2025 ble den nordlige delen av Trøndelag rammet av et uvær, et uvær uten navn. Uværet var blitt varslet på oransje farenivå onsdagen før. Vinden kom rett fra vest og etterfulgte en lengre periode med mildvær og mye nedbør. Uværet skulle vise seg å få store konsekvenser i mange kommuner. På det meste var 42 000 trøndere uten strøm, mange gjennom helga, noen i fem dager. Få timer etter utfallet av strømmen forsvant også mobildekningen og internett i noen områder. Sammen med mobilnettet forsvant også nødetatens kommunikasjonsnettverk, Nødnett.

Da vinden løyet lørdag morgen gjensto et formidabelt arbeid med å sikre liv og helse, ta vare på husdyr, redde varer, sikre vannforsyning og få tilbake strøm og kommunikasjon. Dette arbeidet involverte flere tusen ansatte, tjenestepliktige, frivillige, og gode naboer. I flere døgn.

Oppsummeringen etter uværet viser ingen alvorlige ulykker og at alle som trengte helsehjelp fikk dette. Uværet ble som det var meldt i farevarslet og den skarpe beredskapen fungerte godt. Samtidig har det dukket opp flere forbedringspunkter og ønsker om bedre samarbeid og kommunikasjon fra berørte aktører og innbyggere.

Trøndelag fylkeskommune opprettet i 2024 et eget hovedutvalg for beredskap, klima og natur. Som regional utviklingsaktør ønsker fylkeskommunen å få så god oversikt over erfaringene fra uværet som mulig for å finne fram til tiltak innenfor fylkeskommunens ansvarsområder som kan tas tak i for å gi endre bedre beredskap i fylket.

Hovedutvalget inviterte 12. mars 2025 berørte parter, samfunnsaktører, offentlige organisasjoner, ulike organisasjoner og beredskapsaktører til en åpen høring om uværet 17. januar. Totalt 17 organisasjoner deltok i høringen. Høringen skulle gi innsikt i:

- Hva slags vær vi sto overfor, og hvilke utfordringer det skapte?
- Hvordan kommuner og offentlige etater håndterte situasjonen?
- Hvordan næringslivet og innbyggerne opplevde og håndterte hendelsen?
- Hva vi kan lære av denne hendelsen for å være bedre forberedt neste gang?

Ved å belyse disse spørsmålene i offentligheten ønsker hovedutvalget å legge grunnlaget for læring og forbedring – både i beredskapsarbeidet og i hvordan vi bygger robuste samfunn. Målet er å styrke beredskapen slik at vi er bedre rustet til å håndtere lignende uvær i fremtiden.

Oversikt over innlegg i åpen høring 12. mars 2025

Aktør	Navn person(er)
Velkommen og innledning.	Tomas Iver Hallem, fylkesordfører og Jonas Ali Werket Ghanizadeh, HU-leder
Meteorologisk institutt	Geir Ottar Fagerlid, fagansvarlig allmennvarsling
Statsforvalteren	Dag Otto Skar, fylkesberedskapssjef, Anette Askeland Lie, rådgiver og Daniel Lyng, seniorrådgiver
Inderøy kommune	Unn-Elisabeth Tronstad Kristiansen, ordfører
Steinkjer kommune	Per Morten Bjørgum, beredskapsleder
Flatanger kommune	Hilde Tyldum Stordahl, beredskapskoordinator
Verdal kommune	Siri Strand, beredskapskoordinator og Hilde Daleng, varaordfører
Brann Midt	Arnstein Kvelstad, Leder beredskap
Trøndelag politidistrikt	Geir Arne Sjøhagen, stabssjef og Snorre Haugdahl, politiinspektør
Sivilforsvaret	Geir Gansmo, sivilforsvarsadjutant og Thomas Holde, sivilforsvarsinspektør
Røde kors	Ketil Nøvik, daglig leder og Marit Rolseth Nygård, rådgiver beredskap. Steinkjer Røde kors, Malm Røde kors, Flatanger Røde kors
Helse Nord-Trøndelag	Per Martin Øfsti, beredskapssjef
Tensio	Audhild Kvam, konsernsjef og Kenneth Brandsås, Nettsjef Nord-Trøndelag
NTE Energi+Telekom	Inge Forseth, Beredskapsleder og Adm Dir i NTE Energi Odd-Eirik Grøttheim, Adm Dir NTE Telekom
Telenor Norge	Bjørn Johan Vullum, Network Planner Transportnett, Trøndelag
Coop Midt-Norge	Olav Morten Ressem og Hans Kristoffersen
Bonde- og småbrukarlaget	
Bondelaget	Jørn Magne Vaag og Pål-Krister V. Langlid

Del 2 | Hovedfunn etter høring 12. mars

1. Farevarsler må tolkes og forstås for å gi et tilstrekkelig bilde av det som kommer

Flere av høringspartene forteller at de ikke oppfattet alvoret i værvarslene i tide. Det kommer ofte farevarsler og det er ikke alltid at man oppfatter hvor store konsekvenser et uvær kan medføre. Noen høringsparter oppgir at de selv gikk nøye gjennom varselet fra Meteorologisk institutt og sammenhold informasjon mot tidligere erfaringer. De oppgir at fortolking av varsel er viktig for å faktisk forstå hva konsekvensene kan bli. Uværet 17. januar oppfylte ikke kriteriene til å få et «eget navn». Konsekvensene er ble likevel betydelige, og det ble oppgitt i høringen at varselet ble sett på som mindre alvorlig fordi uværet ikke hadde et navn. Flatanger kommune tok selv kontakt med MET for å snakke gjennom varselet og få hjelp til å tolke det. Basert på lokalkunnskap, tidligere erfaringer og informasjonen i varselet endte de opp med å sette i gang sin beredskapsorganisasjon tidlig.

Det oppgis også i høringen at det sendes ut mange farevarsler, og det ble stilt spørsmål om befolkningen i stor nok grad tar dem på alvor. Her kan det være at kommunen må bli flinkere på å varsle befolkningen direkte om de alvorligste varslene.

2. Kommunikasjon mellom nettselskapet, kommunene og andre er viktig for forståelsen av situasjonen

Mange av høringspartene oppgir at informasjonen fra nettselskapet Tensio under feilrettingen etter uværet var god. Det var lav terskel for å få kontakt og for å varsle om hvilke behov som var størst hos seg. Tensio selv oppgir at de jobbet med å sørge for så god informasjon ut på sine nettsider som mulig, hvilket gjorde at færre trengte å ringe inn for å få informasjon om situasjonen.

Likevel forteller noen høringsparter at de gjerne skulle hatt større tilgang på informasjon fra Tensio. Coop Midt-Norge ble stående i den samme køen som alle andre, og skulle ønske at dagligvarekjedene hadde et eget kontaktpunkt.

Erfaringene fra uværet viser at god kommunikasjon mellom de ulike berørte og selskapene som styrer med nett og telekommunikasjon sørger for at alle har det samme bildet, at man vet hvor lenge man sannsynligvis må vente og hvordan det blir prioritert. Dette kan motvirke stress, frustrasjon og usikkerhet.

3. Mobilnettet er mer sårbart enn vi tror

Uværet 17. januar ble en vekker for mange da deler av fylket opplevde at mobilnettet forsvant kort tid etter at strømmen falt ut. Flere oppgir at de ikke var forberedt på å stå uten strøm, mobil og internett samtidig. Når kommunene kom i gang med sitt beredskapsarbeid og skulle gi informasjon til innbyggerne var mobildekningen allerede begynt å falle ut. Faglagene i landbruket oppgir at deres innsats for å samkjøre ressurser og hjelpe hverandre ble sterkt forhindret av mangelen på kommunikasjonsmuligheter.

Mobilmastene er oppsatt med en standard batterilevetid ved utfall av strømforsyning på 2 timer i tettbygd strøk og 4 timer i mindre bebygde strøk. En

del sentrale deler av mobilnettet er satt opp med annen forsyning ved utfall, men dette gjelder kun i kjernenettet. NKOM jobber med et nasjonalt prosjekt med forsterket EKOM som innebærer at det i alle kommuner skal sikres at det mest sentrale området har mobildekning i 72 timer ved utfall av strøm.

Flere høringsparter foreslår at kommunene innarbeider i sine rutiner å varsle innbyggerne om steder i kommunene man kan oppsøke for å komme i kontakt med nødetatene og få nødvendig hjelp og støtte om strøm og mobil skulle falle ut. Inderøy kommune opplyser at dette er ett av grepene de gjennomførte mellom uværene 17. januar og 6. februar som de mener var positivt.

Bonde og småbrukarlaget oppgir at flere av deres medlemmer lyttet til radio med forventning om informasjon under hendelsen, men at radio ikke ble brukt som kommunikasjonsverktøy ut til innbyggerne. I Namdalseid utvikler faglagene sammen en beredskapsplan for bøndene i området som blant annet tar utgangspunkt i jaktradio som mulig kommunikasjonsform ved utfall av mobiltelefoni. Røde kors oppgir at de har et fungerende VHF-radio-system i Trøndelag som kunne blitt brukt til å kommunisere, men som ikke ble benyttet.

4. Det er nødvendig å trene på forskjellige scenarioer

Flere høringsparter, blant annet helseforetaket, foreslår at det burde trenes mer på hendelser som ligner på uværet 17. januar. Hendelser som utfordrer tjenestene over tid, stiller andre krav enn kortvarige skarpe oppdrag. Verdal kommune hadde en slik øvelse på planen kort tid etter uværet 17. januar og oppgir at øvelsen opplevdes nyttig og relevant etter en slik hendelse.

5. Nødnett er mer sårbart for utfall enn antatt

Under uværet opplevde nødetatene, kraft- og nettselskapene, kommunene, sivilforsvaret og Røde Kors at nødnettet falt ut samtidig med at mobilnettet falt ut. Det ble vanskelig å kommunisere og man måtte finne alternative metoder som tale over WI-FI (hvor dette var mulig). Politiet satte i noen tilfeller ut patruljebiler på grenset mellom området uten dekning for å fungere som «rele» mellom andre enheter.

Telenor forteller at nødnettet bruker mange av de samme «nodene» (mobilmastene) som Telenor sitt nett. Nødnett har på en del av sine punkter sikret seg en lengre batterilevetid enn mobiloperatørene, men Nødnett er likevel avhengig av nodene «lengre inn» i systemet for å kommunisere. På disse stilles det i dag ikke krav fra Nødnett om batterilevetid som er lengre enn normalt.

Nødnett er underlagt og drevet av Departementet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). De forvalter et antall mobile Nødnett-master som kan flyttes dit det er behov. Den som er stasjonert i Trondheim ble flyttet til og tatt i bruk på Namdalseid for å gi dekning det. En annen mast fra Bodø ble forsøkt flyttet sørover, men man måtte gi opp på grunn av stenging av fjelloverganger. Masten som til vanlig er plassert på Gjøvik lot seg ikke frakte med helikopter og måtte i stedet kjøres over fjellet til Trøndelag før den kunne tas i bruk.

6. Det finnes flere ressurser som kan utnyttes i en krise

Røde kors oppgir at de i liten grad ble benyttet under uværet 17. januar. De åpnet på eget initiativ noen av husene sine for innbyggere som trengte varme, strøm eller mat. Røde kors mener det er viktig at kommunene husker å benytte dem, at de tas inn i planverkene og at de blir inkludert i øvingene i kommunene.

Når det er krise er det viktig at ressursene vet om hverandre om hva som finnes av kapasiteter.

Faglagene i landbruket etterlyser at deres utstyr, kompetanse og lokalkunnskap utnyttes bedre i kriser. Det finnes bønder over hele fylket som kan hjelpe til om dette organiseres og planlegges for på en god måte.

7. Samfunnet er mer sårbart enn vi liker å tro

Så godt som alle aktørene i høringen oppgir at vi som samfunn viser oss å være mer sårbare for utfall av strøm og kommunikasjon enn vi kanskje trodde. Vi er elektrifisert og digitalisert som samfunn, og vi er vant til høy oppetid på tjenestene og enkel kommunikasjon.

Trøndelag ble hardt rammet, og det er ikke gitt at det skulle gå så bra som det gjorde uten noen alvorlige skader eller dødsfall. Telenor oppgi at deres råd er at kommunene forberedes seg på utfall av kommunikasjon i flere dager. Dette bør også innebære å forberede innbyggere og næringsliv på det samme og konsekvensene av det slikt utfall.

Å forberede samfunnet på slike situasjoner er ikke noe enkeltaktører kan gjøre alene, men krever godt samarbeid og en felles innsats.

Del 3 | Oppsummering av innlegg i høring 12. mars

a) Meteorologisk institutt

Meteorologisk institutt (MET) er et statlig forvaltningsorgan under klima- og miljødepartementet. MET varsler vær, overvåker klimaet og driver forskning på vær og klima. Instituttet har samarbeid med alle mediehusene om formidling av værvarsel til befolkningen. Det er også et tette samarbeid med beredskapsaktørene slik at de får varsel som været som venter. Vær varslet blant annet gjennom media, verio.no, varsom.no og krisehåndteringssystemet CIM.

Når MET varsler om uvær og ekstremvær er det rutine å følge opp direkte med fylkesberedskapssjefene i fylkene som er berørt for å sikre at varslene kommer fram. Instituttet sikrer seg «kvittering» på at varslene er kommet fram og mottatt av dem som trenger dem. Aktører i Trøndelag ble varslet om været som var ventet 17. januar i henhold til gjeldende rutine.

MET sine prognoser for 17. januar tilsa at det ville kunne bli sterk storm og orkan på kysten. Lavtrykksenteret lå langt nord, noe som er litt uvanlig.

Første varsel ble sendt ut 16. januar kl.10.35, dette var på gult nivå. Da ble det varslet om svært kraftige vindkast.

«Mulighet for svært kraftige vindkast for deler av Møre og Romsdal, Trøndelag og Nordland. (...) Fredag ettermiddag og kveld er det fare for lokalt kraftige vindkast på 30-35 m/s fra sørvest, og full storm på kysten. Det kan lokalt komme svært kraftige vindkast på 35-40 m/s på kysten.»

På kvelden samme dag ble det utgitt et nytt farevarsel. Varslet var på oransje nivå.

«Svært kraftige vindkast, oransje nivå, Deler av Møre og Romsdal, Trøndelag og Nordland. (...) Fra fredag ettermiddag er det ventet lokalt svært kraftige vindkast på 35-40 m/s fra sørvest og sterk storm på kysten, dreierende gradvis vest og etter hvert noe minkende, først i sør.»

Etter hvert som uværet bygget seg opp i styrke og kom nærmere ble det til slutt sendt ut et siste farevarsel morgenen 17. januar. Dette også på oransje nivå. Nå ble det varslet om ekstremt kraftige vindkast.

«Mulighet for ekstremt kraftige vindkast, oransje nivå for Deler av Møre og Romsdal, Trøndelag og Nordland. (...) Fra fredag ettermiddag er det fare for lokalt ekstremt kraftige vindkast på 35-45 m/s fra sørvest og sterk storm til orkan på kysten. De kraftigste vindkastene er ventet på kysten og i fjellet. Utover kvelden dreier vinden gradvis vestlig og etter hvert minker, først i sør.»

Sammen med det tredje varselet ble det også, som er rutine, varslet om mulige konsekvenser av det varslede uværet og gitt anbefalinger om tiltak. Anbefalingene er myntet på befolkningen og blir distribuert av mediene, i tillegg til gjennom MET sine kanaler.

«Konsekvenser:

- Stor fare for innstillinger av flyavganger, båter og annen transport.
- Broer kan stenges.
- Takstein og takplater blåser av hus og bygninger.
- Mange reiser vil kunne få betydelig lengre reisetid.
- Strømforsyningen lokalt vil bli betydelig påvirket.
- Mange veier kan bli stengt på grunn av trær eller andre objekter i veibanen.
- Høye bølger kan gi skade på infrastruktur og bygninger i strandsonen.»

«Anbefalte tiltak:

- Sikre løse gjenstander.
- Lukk vinduer og dører godt til.
- Sørg for at takrenner, stillaser, antenner og presenninger er godt festet.
- Følg råd fra beredskapsmyndigheter.
- Om du MÅ kjøre, følg råd fra Statens vegvesen og sjekk veimeldinger (175.no).
- Følg råd og sjekk status fra transportaktører.
- Gjør hjemmet klar for et potensielt lengre strømbrudd.
- Behov for beredskap skal vurderes fortløpende av beredskapsaktører.
- Vis forsiktighet ved ferdsel i strandsona og på sjøen.
- På forhånd vurder tiltak for å begrense skade.»

Målingene som ble gjort under uværet og skadeomfanget som er observert forsvarer etter MET sitt syn at varslet ble gitt på oransje farenivå. Det er registrert 73.6 millioner kroner i forsikringsutbetalinger per 12. mars. Observasjoner viser at varselet traff godt. Trøndelagskysten hadde verre vær under stormen Ingunn enn under uværet 17. januar. Sammenlignet med 2024 opplevde likevel innlandet av Trøndelag sterkere vind i 2025. Konsekvensene tilsier oransje farenivå, men fuktig bakke uten tele forverret særlig mengden trefall.

MET er avhengig av media for å nå ut til innbyggerne med sine farevarsler. Det oppleves at varslene kan forsvinne i mengden av nyheter og ikke alltid kommer fram så godt. Mediene er avhengig av å «dra på litt» for å få oppmerksomhet rundt nyhetssakene de lager om værvarsel.

Tabell 1 Observert vindstyrke og kriterier for farenivå

VÆRSTASJON	FYLKE	MOH	FX_1	KL (FG_1)	FG_1	Over- ordnede kriterier (rødt/ora- nsje/gult farenivå)
NORDØYAN FYR	TRØNDELAG	33	36	17	44,8	45/38/33
SKLINNA FYR	TRØNDELAG	23	33,4	17	43,6*	45/38/33
HALTEN FYR	TRØNDELAG	16	33,7	16	42,1	45/38/33
BUHOLMRÅSA FYR	TRØNDELAG	18	31,8	17	41,3	45/38/33
SULA	TRØNDELAG	5	28,7*	15	40,9*	45/38/33
ONA II	MØRE OG ROMSDAL	20	30,3	14	40,7	45/38/33
VEIHOLMEN	MØRE OG ROMSDAL	4	31,7	15	40,6	45/38/33
ØRLAND	TRØNDELAG	10	28,6	16	38,2	40/35/30
RØRVIK LUFTHAVN	TRØNDELAG	4	28,6	17	36,8	40/35/30
SVINØY FYR	MØRE OG ROMSDAL	38	29,9	14	37,0	45/38/33
HITRA-SANDSTAD	TRØNDELAG	13	20,8	16	36,1	40/35/30
LEKNES LUFTHAVN	NORDLAND	26	22,7	23	34,6	40/35/30
VEGA-VALLSJØ	NORDLAND	4	23,6	17	34,3	45/38/33
NORDLI-SANDVIKA	TRØNDELAG	420	21,4	17	34,0	35/30/27
STEINKJER-SØNDRE EGGE	TRØNDELAG	6	21,6	18	33,8	35/30/27
VÆRØY HELIPORT	NORDLAND	4	16,7	22	33,6	45/38/33
KRISTIANSUND LUDTHAVN	MØRE OG ROMSDAL	62	21,2	15	33,7	40/35/30
NAMSOS LUFTHAVN	TRØNDELAG	2	25,5	16	33,2	40/35/30

Tabell 2 Sammenligning 3 hendelser; stasjoner ytre strøk

Stasjon	Ingunn	«Lille-Ingunn» 3. februar 2024	17. januar 2025
Hitra-Sandstad	32,4	34,3	36,1
Orkdal	23,5	26,4	27,2
Ørland	35,2	36,7	38,2
Namsos lufthavn	35,0	29,1	33,2
Rørvik lufthavn	38,9	29,7	36,8
Namsskogan	25,4	26,1	36,8

Tabell 3 Sammenligning 3 hendelser; stasjoner indre strøk

Stasjon	Ingunn	«Lille-Ingunn» 3. februar 2024	17. januar 2025
Trondheim-Voll	22,6	27,9	29,6
Værnes	28,8	30,2	30,0
Steinkjer-Søndre Egge	27,7	29,6	33,8
Nordli-Sandvika	35,9	26,0	34,0

b) Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalterens rolle i beredskapen er regulert gjennom Sivilbeskyttelsesloven og Instruks for statsforvalteren og Sysselmesteren på Svalbard sitt arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering. Instruksen regulerer sikkerhetspolitiske kriser og uønskede hendelser utover kapasiteten i ordinære rutiner og grunnberedskapen. Den gjelder hele krisespekteret fra fred, gjennom krise, væpnet konflikt og krig.

Beredskapsinstruksen rammer inn statsforvalterens rolle. Statsforvalteren leder fylkesberedskapsrådet og skal samordne, veilede og være en pådriver for arbeidet med samfunnssikkerhet. Statsforvalteren skal også drive tilsyn med kommunene og utarbeide en fylkes-ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse for fylket). Embetet skal sørge for å ha en godt forberedt og øvet kriseorganisasjon. Statsforvalterens rolle er i all hovedsak begrenset til å gi råd, veilede og være en pådriver, det er i liten grad lagt opp til en «kommando»-rolle.

Kommunene har et stort ansvar når det kommer til samfunnssikkerhet og beredskap. De skal ha en helhetlig ROS-analyse, et helhetlig og systematisk samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid og en overordnet beredskapsplan. Kommunene skal også drive øvelser og opplæring for å være forberedt på at en hendelse eller krise kan oppstå.

Statsforvalterens vurdering er at statusen i kommunene i Trøndelag når det kommer til å ha en oppdatert beredskapsplan og ROS er god. Mange av kommunene har også etablert beredskapsråd, selv om dette ikke er lovpålagt.

I Trøndelag er det 33 kommuner med satellittelefoner til kommunikasjon ved bortfall av telekommunikasjon. 24 kommuner er på nødnett og kan bruke dette til kommunikasjon.

Håndtering

Under feilrettingen etter uværet 17. januar var det Statsforvalteren som ga råd til Tensio om hvilke funksjoner som skulle prioriteres. Førsteprioritet var å gjenopprette telekommunikasjon, deretter viktige samfunnsfunksjoner og tilgang til strøm for husdyrbønder.

Statsforvalteren hadde kontakt med kommunene som var rammet og nettselskapene fortløpende gjennom hendelsen. Det ble ikke innkalt til samvirkemøte.

Erfaringer

Statsforvalteren har gjennomført sin egen evaluering av uværet 17. januar og har identifisert syv viktige lærdommer som blir tatt med videre:

1. Varslene fra Meteorologisk må tolkes.

Når man mottar varsel fra MET må disse tolkes for å sikre at man forstår innholdet og de mulige konsekvensene godt nok. Det er ikke tilstrekkelig å forholde seg til farge på farevarsel, men må sikre en dypere forståelse gjennom å så på vindhastighet, vindretning, temperatur og andre faktorer. I tillegg bør man ha nærmere dialog med nettselskapene om muligheten for trefall og konsekvenser av dette.

2. Strømløst – betyr at telenettet er ute etter 2-4 timer.

Det kom brått på mange aktører og innbyggere hvor fort man mistet telenettet ved storstilt strømutfall. Batterikapasiteten på telemastene er begrenset til 2 timer i sentrale strøk og 4 timer i mer rurale strøk. Det må gjennomføres ROS-analyser som tar høyde for langvarig utfall av telekommunikasjon som følge av strømbrydd.

3. Kommunikasjon til innbyggerne – oppmøtestedet – beredskapsplaner

På grunn av at telekommunikasjon raskt forsvinner ved strømutfall, må kommunene være raskt ute med informasjon til innbyggerne om oppmøtestedet om de trenger hjelp. Kommunene og beredskapsaktørene bør enes om oppmøtestedet i tilfelle utfall av telefon og nødnett.

4. Kommunikasjon Kommune – Tensio

Tensio åpnet for at kommunene kunne ta direkte kontakt med beredskapsorganisasjonen deres for å få informasjon om status. Dette er veldig nyttig og et tiltak som må videreføres. Det er bra for både kommunene og Tensio og å direkte kontakt for å sikre lik informasjon og forståelse av situasjonen.

5. Dialog Teletilbydere – Strømløseleverandører

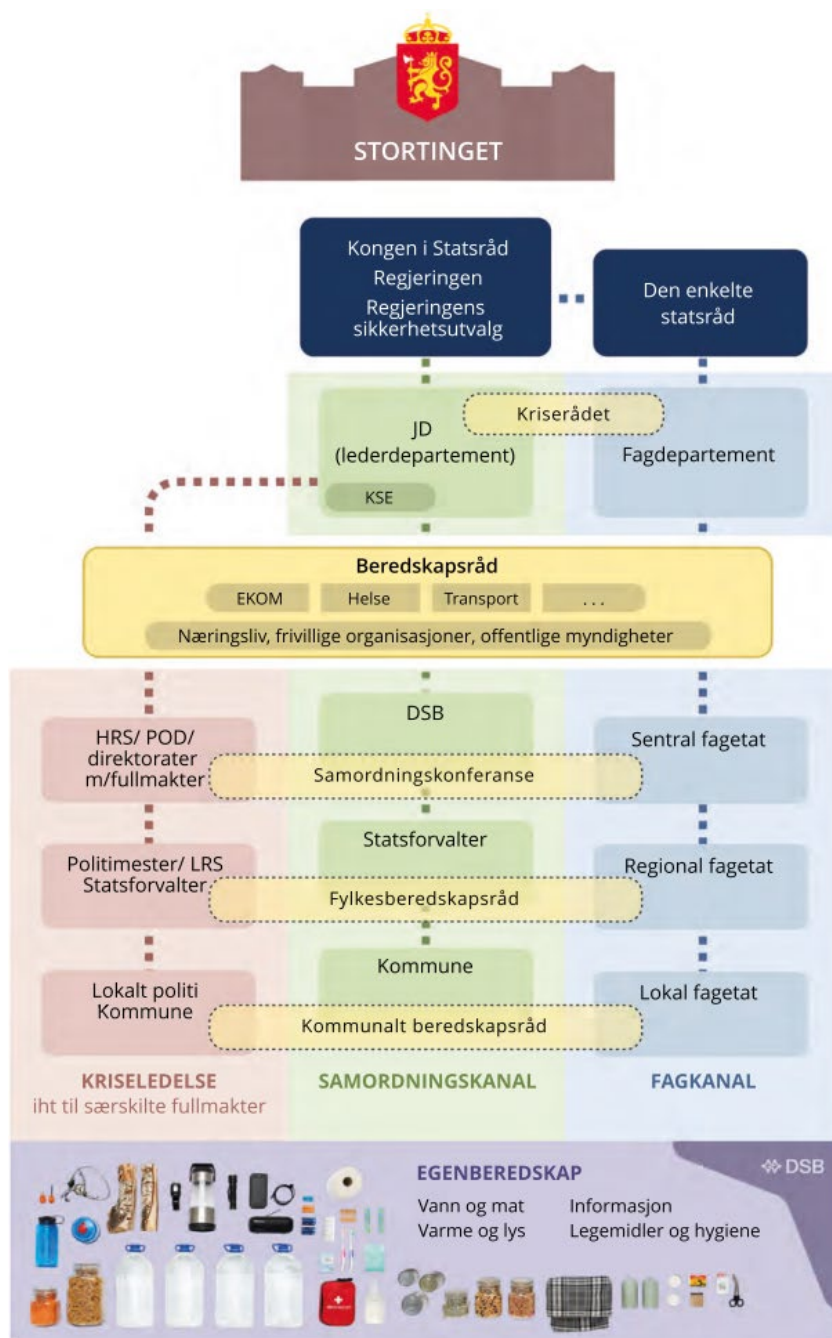
Det er vesentlig at strømløseleverandørene, nettselskapene og teletilbyderne samarbeider om feilretting slik at man prioriterer de stedene (nodene) som har størst betydning for å gjenopprette telekommunikasjon.

6. Bruk av RAYVN må forbedres – Kommune – Regionalt – Nasjonalt

RAYVN er krisehåndteringsverktøyet som brukes i dag. Her er det potensiale hos alle parter for å bruke systemet bedre. Verktøy med store muligheter.

7. Samvirkemøte med kommuner og medlemmene i Fylkesberedskapsrådet

Statsforvalteren kan innkalle til samvirkemøter for å koordinere håndteringen av en hendelse. Dette ble ikke gjort under dette uværet. Evalueringen viser at man burde ha innkalt til samvirkemøte morgenen 18. januar når det ble klart hvor mange som var uten strøm og kommunikasjon og at det kom til å ta lang tid til å feilrette.

Figur 1 Helhetlig rådsstruktur for beredskap og krisehåndtering i Norge

c) Inderøy kommune

Inderøy kommune ble under uværet 17. januar rammet av langvarig utfall av strøm og telekommunikasjon. Et av kommunens helsebygg ble uten strøm i over et døgn. Kommunen unngikk alvorlige hendelse eller skader, men mener man var heldig med mildt vær som gjorde at temperatur ikke ble en stor trussel.

Da kommunen mottok varselet om ekstremt kraftig vind fredag morgen ble det vurdert å sette kriseledelse. Kommunen besluttet å ikke sette kriseledelse, men det ble gjennomført hyppige møter gjennom helga for å følge opp hendelsen.

Kommunen forberedte seg på uværet blant annet gjennom å kjøre ekstra utstyr over til andre siden av Skarnsundet, i tilfelle brua skulle bli stengt. Hjemmesykepleien forberedte seg godt og hadde dialog med samtlige brukere.

Innbyggerne ble varslet via alle kanaler om uværet som var på vei og ble bedt om å sire løse gjenstander, følge med på væremeldingen og forberede seg. Kommunen benyttet Facebook, innbyggerportal, SMS og media for å nå ut.

Kommunen har gjort seg en rekke lærdommer, flere av disse ble benyttet ved neste uvær uken etterpå.

1. Kommunens planverk må oppdateres. Håndteringen av hendelsen fungerte godt, men det er en fordel med oppdatert og relevant planverk i kommunen.
2. Kommunen må kommunisere ut til innbyggerne hvor man kan møte opp om man trenger hjelp, varme, mat eller annet. Uten telekommunikasjon når man ikke ut med slike beskjeder der og da.
3. RAYVN må startes opp og tas i bruk tidlig for å få best mulig nytte.
4. Beredskapsrådet og de frivillige i kommunen kan brukes bedre.
5. Aggregater må sjekkes jevnlig slik at de er klare for bruk når behovet oppstår.
6. Kommunen må være forberedt på raskt bortfall av telekommunikasjon og nødnett når strømmen går.

d) Steinkjer kommune

Steinkjer skulle vise seg å bli en av kommunene som ble hardest rammet av uværet 17. januar. Kommunen gjorde seg kjent med varslet som kom fredag morgen. Det ble ikke vurdert som alarmerende og det ble ikke satt kriseledelse i kommunen. Teknisk etat startet opp vanlig forberedelser for mye nedbør som består i å rydde stikkrenner og sørge for god framkommelighet for vannet.

Utover fredag kveld når vinden begynte å løye begynte det å komme inn mange meldinger til teknisk vakt og til helseetaten. Det ble meldt om mye trefall over kommunale veier som det var viktig å få ryddet. I tillegg begynte det å komme meldinger fra trygghetsalarmene hos innbyggere uten strøm om at de begynte å gå tom for batteri. Tidlig kom det feilmeldinger fra overvåkningssystemet for vannforsyningen om at pumpestasjoner var uten strøm og derfor stanset. Noen timer etter strømutfallet merket man også at noen området ble uten telekommunikasjon.

Behovet for tiltak ble i Steinkjer håndtert i den vanlige linjeorganisasjonen. Lørdag morgen avga kommunen rapport til Statsforvalteren. På dette tidspunktet var store deler av kommunen uten strøm. Flere bo- og velferdssenter manglet fortsatt strøm, mange trygghetsalarmer begynte å gå tom for strøm, nødnettet på legevakta var ustabilt og mange husdyrprodusenter var uten vann.

Helseetaten kjørte ut for å se om hjemmeboende brukere og bytte batteri på trygghetsalarmer. Værnes respons leverte lister til hjemmetjenesten over hvor det hastet å bytte batteri eller der man ikke hadde signal. Noen brukere som ikke kunne klare seg alene hjemme uten strøm ble fraktet til helse- og beredskapshuset, hvor de fikk være til det var trygt å reise hjem. Det ble sørget for å innkalle nok mannskaper til å holde tjenestene i gang.

Teknisk etat kjørte ut aggregater til pumpestasjoner hvor det var behov og klarte dermed å holde vannforsyningen i drift i kommunen. For å sørve landbruket som hadde stort behov for vann ble dette prioritert, da Steinkjer er en stor landbrukskommune med mange husdyr. Kommunen hadde en god dialog med Tensio om prioritering av vannverk og bosentre for gjenoppretting av strømforsyningen. Etaten hadde et stort arbeid med å fjerne trefall over kommunale veier for å sikre framkommelighet både for kommunale tjenester, nødetatene og innbyggerne.

Feilrettingen på nettet i kommunen fortsatte ut søndagen og inn i uken etter. Søndag morgen var fortsatt mange innbyggere uten strøm og de siste fikk ikke tilbake strømmen før tirsdag. Kommunen hadde et kontinuerlig arbeid med å bytte batteri eller hele trygghetsalarmer ved behov.

Kommunen har erfart at informasjonsbehovet hos innbyggerne er stort i en situasjon med langvarig utfall av strøm og telefoni. Selv om situasjonen ble

håndtert godt gjennom linja gjør behovet for nok og koordinert informasjon at det kan være lurt å sette kriseledelse. Kommunens forståelse av hvilket uvær som var på vei og konsekvensene av dette tilsa at man ikke trengte å sette kriseledelse. Man ser i dag at konsekvensene ble mye større enn antatt.

På grunn av personvern kan kommunen ikke gi informasjon om hvem som trenger hjelp med trygghetsalarm til andre enn de ansatte i helse. Det er derfor begrenset hvem som kan bistå i å kjøre rundt og følge opp de hjemmeboende. Det kan være behov for å vurdere om og eventuelt hvordan frivillige kan bidra i en slik situasjon. Kommunen ser at det er behov for å ha et antall ekstra batterier til trygghetsalarmer stående på lading, men dette er også et spørsmål om kostander.

e) Verdal kommune

Verdal kommune ble rammet av uværet gjennom utfall av strøm og telekommunikasjon i deler av kommunen. Kommunens hovedfokus under hendelsen var liv og helse og ivaretagelse av tjenestene ut til innbyggerne.

Kommunen satte ikke kriseledelse, men håndterte situasjonen gjennom linja og samarbeid mellom tjenestene. Kommunens erfaring er at dette fungerte godt. Kommunen understreker at det at man ikke setter kriseledelse ikke betyr at krisen ikke blir ledet. Det er en styrke i en krise å drive med en organisering som er så lik som mulig ordinær drift. Kommunen belaget seg på forsterket drift slik at det var nok kapasitet i organisasjonen til å håndtere det som skjedde.

Kommunen erfarte at det er behov for flere nødstrømsaggregat for å kunne drive i en situasjon med langvarig utfall av strøm. De ser også at bygg i kommunen som varmes gjennom pelletsanlegg trenger strøm for å distribuere varme. Videre vil kommunen kartlegge hvilke bygg som kan fungere som møteplasser og varmistuer om innbyggerne trenger dette. Verdal opplevde utfall av trygghetsalarmer og ser at det er nødvendig å enten stille krav om lengre batteritid eller å sørge for å ha nok batterier tilgjengelig.

Kommunikasjonsbehovet erfares å være stort i en slik situasjon. Kommunens planlegger å utvikle maler for rask kommunikasjon ut til innbyggerne i en krisesituasjon. I tillegg ser kommunen at det er viktig å kommunisere til innbyggerne utenom krisene også. Innbyggeren må ta mer ansvar for sin egen beredskap slik at de er forberedt når krisen inntreffer. Kommunen trenger i en krise å fokusere på de sårbare gruppene og ansatte må klare å komme seg på jobb slik at de kan drive tjenestene. Kommunen mener alle innbyggere og næringslivet må mobiliseres til en beredskapstenkning.

f) Flatanger kommune

Flatanger kommune ble hardt rammet av uværet 17. januar gjennom stort og langvarig utfall av strøm og telekommunikasjon. Kommunen var uten strøm i halvannet døgn og har lange avstander å forsere når det ikke er mulig å kommunisere telefonisk eller elektronisk.

Fredag morgen gjennomførte kommunen interne møter med kriseledelsen og hadde samtaler med statsforvalteren. Beredskapskoordinatoren gikk gjennom varslene fra meteorologisk institutt og vurderte at innholdet i varslene stemte bedre med rødt farevarsel enn oransje. I tillegg vurderte man vindretningen slik at den kunne ta godt i kommunen. Kommunen pratet på telefon med MET for å få en så god forståelse av varslene som mulig. Kommunen satte kriseledelse på formiddagen og var på dette tidspunktet i gang med å gjøre seg klar for uværet.

Tabell 4 Utdrag fra logg 17.01.25, krisesystem Flatanger kommune

Kl. 07.45	Kommunedirektør og beredskapskoordinator møttes og planla møte i kriseledelsen
Kl. 08.15	Beredskapskoordinator og helse- og omsorgssjefen hadde et møte om situasjonen
Kl. 08.40	Fylkesberedskapssjefen, kommunaldirektøren og beredskapsrådgiver hos Statsforvalteren ringte.
Kl. 09.40	Beredskapskoordinatoren ringte Meteorologisk institutt for å få en mer nøyaktig beskrivelse av situasjonen på bakgrunn av at teksten i varslene indikerer rødt nivå
	Satellittelefoner settes på ladning
Kl 11.00	Første møte i kriseledelsen

Kommunen var fra tidligere utfall kjent med at de bare hadde fire timer fra strømmen gikk til de kom til å miste telefondekningen. Så lenge det var strøm sendte kommunen ut meldinger via varsling24, pressemelding, Flatangernytt og Namdalsavisa. Da strømmen gikk mistet kommunehuset strøm. Kriseledelsen ble på dette tidspunktet flyttet til sykehjemmet, som har aggregat.

Kommunen har gjort seg flere erfaringer etter uværet som allerede har ført til endringer i beredskapen.

1. Kommunen kunne invitert brann- og redningstjenesten og politiet inn i kriseledelsen.
2. Det var ikke avtalt et felles møtepunkt mellom brann og redning, politiet og kommunen ved bortfall av telekommunikasjon. Dette er nå ordnet.

3. Kommunen ønsker å oppdatere alle beredskapsplaner (overordnet og innen etatene) og tiltakskort, og sørge for at disse ses i sammenheng og er oppdatert. Dette arbeidet gjøres alltid etter større hendelser.
4. Gjennomgå plan for strømbrudd (i alle sektorer) og oppdatere denne spesielt.
5. Kommunen vil vurdere innkjøp av flere satellittelefoner
6. Kommunen ønsker at det legges opp til aggregatdrift på utvalgte mobilmaster som dekker viktige områder i kommunen.

g) Brann Midt IKS

Brann Midt IKS dekker området fra Verdal i sør til Røyrvik i nord og ut mot kysten (Osen). Området har en rekke brannstasjoner og er satt opp med en kjerne av ansatte på fulltid og en rekke ansatte i deltidstillinger som har en annen jobb ved siden av. Disse kalles inn og rykker ut ved behov. De ulike stasjonene samarbeider tett og ressurser flyttes mellom områdene for å dekke opp når mange enheter må rykke ut til store hendelser.

Kvelden 17. januar tok det ikke lang tid før det begynte å komme inn mange meldinger til 110-sentralen om trefall, tak som løsnet, løse gjenstander på avveie osv. Etter hvert ble trykket av henvendelser så stort at man på brannstasjonen på Steinkjer laget sin egen sentral med en ansatte som koordinerte og prioriterte meldingene som kom inn. Ekstra mannskaper ble kalt inn og alle ressurser var til slutt i sving for å ta unna situasjonene og bistå innbyggerne. Det finnes ikke full oversikt over antall henvendelser, men det er registrert rundt 40 stk. i løpet av fredag og natt til lørdag.

Brann Midt fikk i løpet av dagene etter stormen flere henvendelser om de hadde aggregater til utlån, da det var stort behov for strøm mange steder. Brann- og redningstjenesten har kun aggregater til eget bruk og er ikke satt opp for å støtte andre med slikt utstyr. Dette er heller ikke noe Brann Midt mener burde ligge hos dem, og at den enkelte som har behov for aggregat må sørge for å ha dette selv.

I tillegg til meldingene som kom som følge av vind fikk man også melding om en sotbrann i Ogndal i Steinkjer kommune. Steinkjer stasjon rykket ut med nødvendig kapasiteter, men fikk utfordringer med å komme fram på grunn av mye trefall over veiene. Mannskapene måtte finne alternative ruter som var åpne slik at de kom fram til brannen. Brannen ble krevende på grunn av sterk vind og andre bygningen tett på der det brant. Brann- og redningstjenesten mener de klarte å prioritere godt å ta unna det meste av henvendelsene som kom inn. Men de mener de hadde fått utfordringer med kapasiteten om det hadde oppstått en annen brann i samme tidsperiode.

Brann Midt opplevde også konsekvensene av utfallet av strøm og telekommunikasjon. I områdene der hvor mobilmastene mistet strøm og batteriene gikk tom forsvant også nødnettet. Dette ble et problem flere steder i Trøndelag og spesielt i Namdalen. Om man ikke hadde dekning på nødnett måtte man i noen tilfeller kjøre rundt til man fikk dekning. Etter Brann Midt sitt syn er samfunnet og tjenestene blitt mer sårbare på grunn av digitaliseringen. Reserveløsninger som baserer seg på batteri blir sårbart i situasjonen med langvarig bortfall av strøm.

Brann Midt er ikke kjent med alvorlige hendelser som ikke ble varslet på grunn av manglene mulighet til kommunikasjon. Det er likevel et viktig spørsmål hvordan innbyggerne skal kunne få varslet om behov for hjelp når kommunikasjonen slås

ut på grunn av strømbrudd. Erfaringen viser at innbyggerne blir bekymret når noe skjer med dem og at de da ringer 110 for å få svar. Ofte blir innringer betrygget av å høre at beskjeden er mottatt, selv om man får beskjed om at det ikke er kapasitet på nåværende tidspunkt til å hjelpe dem.

Uværet viser etter Brann Midt sitt syn at det er viktig at ROS-analyser og beredskapsplaner oppdateres til å ta høyde for endringer på grunn av klimaendringene og verdenssituasjonen. Samtidig må det legges vekt på egenberedskapen, da man ikke har ressurser til å hjelpe alle på en gang. Det er viktig at hver enkelt klarer seg selv så lenge som mulig.

h) Trøndelag politidistrikt

Trøndelag politidistrikt mottok tidlig i uka varsel om muligheten for uvær til helga. Det ble gitt beskjed til de lokale enhetene om å vurdere behovet for tiltak for å øke beredskapet. Politidistriktet gjennomførte et samordningsmøte med veitrafikksentralen når det oransje farevarselet kom, og det ble opprettet en hendelseslogg i politiets systemer.

Det ble gjort lokale vurderinger i politiet om hva som ventet, men uværet ble verre og konsekvensene større enn forventet. I løpet av fredag kom det inn over 100 henvendelser til operasjonssentralen om skilt, trær, tak på avveie osv. Det var dialog med veitrafikksentralen som forløpende varslet om kjøreforholdene.

I løpet av natten falt mobilkommunikasjonen og nødnett ut i deler av fylket. Når mobilnettet falt ut, ble det opprettet en egen sambandsgruppe på nødnett for koordinering av hendelsen/hendelser. Problemene med nødnett vedvarte over lengre tid og politiet valgte i noen områder å sette ut politipatruljer som kunne fungere som «rele» (videresende beskjeder).

Nødnett forvaltes av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), som også rår over noen mobile basestasjoner som kan settes opp for å gi nødnett i området hvor nettet har falt ut. Den nærmeste ledige mobile basestasjonen befant seg på Gjøvik og ble satt i transport mot Trøndelag. Det ble gjort forsøk på å transportere denne med helikopter, noe som ikke lot seg gjøre på grunn av været. Politidistriktet mener at backup for nasjonale systemer som Nødnett må løses nasjonalt og at det er DSB sitt ansvar å vurdere sårbarhet og eventuelle tiltak.

Politidistriktet kan, ved store hendelser, sette stab og bemanne opp for å håndtere en stor eller langvarig innsats. Det er mulighet til å be om bistand fra sivilforsvar, heimevern osv. etter behov. Man kan også få inn ressurser fra andre distrikter om disse ikke er berørt av samme hendelse. Ved denne hendelsen ble det ikke satt stab og det ble ikke bedt støtte fra andre aktører.

Varslingsrutinene for hendelser på vegnettet oppleves om tydelige. Politiet forholder seg til vegtrafikksentralen som har videre dialog med aktuell vegeier og sørger for varsling til publikum.

i) Sivilforsvaret

Sivilforsvaret er statens forsterkningsressurs. I fredstid bidrar de med ekstra mannskaper og utstyr når nød- og beredskapsetatene trenger støtte ved større ulykker og naturkatastrofer. I krig skal de beskytte sivilbefolkningen ved krigshandlinger og store hendelser. Sivilforsvaret bidrar etter rekvisisjon fra nødetatene.

I Trøndelag er Sivilforsvaret delt i to distrikter, ett for nord-delen av fylket og ett for sør-delen av fylket. Disse er oppsatt med henholdsvis 5 faste ansatte og 300 tjenestepliktige og 7-8 ansatte og 600 tjenestepliktige.

Sivilforsvaret fulgte værvarselet i dagene før værhendelsen. Ved vaktskifte er det vanlig å sende ut SMS om mulige hendelser å være oppmerksomme på til avdelingssjefene. I meldingen torsdag kveld ble det gitt beskjed om hva som var forventet i værmeldingen. Når det på fredag ble klart at det oppsto en hendelse som var større enn forventet ble denne opprettet i fagsystemet. Vakthavende leder gjorde seg tilgjengelig for nødetatene i tilfelle behov for bistand.

Fredag kveld kom det inn en henvendelse fra Bodø om å bistå med transport av en mobil basestasjon lørdag morgen. Denne transporten ble kansellert på grunn av for dårlig vær til å krysse Saltfjellet. En mobil basestasjon for nødnett som blir lagret i Trondheim ble satt i drift på Namdalseid for å støtte nødetatenes kommunikasjon. Basestasjon fra Gjøvik ble transportert til Trøndelag for å settes i drift i Nærøysund. Sivilforsvaret bisto med denne transporten.

Sivilforsvaret fikk flere henvendelser fra matprodusenter og landbruksbedrifter som hadde behov for nødstrøm. Det er ikke Sivilforsvarets oppdrag å bistå med aggregater til den typen bruk, og de har i Trøndelag få aggregater av tilstrekkelig størrelse til å gjøre en slik jobb. Henvendelsene fra landbruket ble derfor avslått.

Det ble lånt ut mindre aggregater til Beitstad bosenter og til Steinkjer kommune for å holde vannforsyningen i gang. Dette skyldes i stor grad at Sivilforsvaret hadde gamle aggregater stående på lager som enda ikke var blitt sendt tilbake etter at nye aggregater var blitt anskaffet i nyere tid.

Sivilforsvaret understreker viktigheten av at hver produsert selv må stå for egen energisikkerhet og at de ikke er oppsatt for å være beredskapslager for aggregater.

Sivilforsvaret ble også rammet av utfall av nødnett. Avdelingene er oppsatt med utstyr til å sette opp sine egne lokale nødnett for kommunikasjon, men disse er kun for et mindre område. Stående ordre til avdelingene er blitt revidert som følge av erfaringen fra hendelsen. Ved utfall av kommunikasjon over fire timer skal ledelsen i avdelingen møte opp på møteplass for å komme i kontakt med nødetatene og bistå ved behov.

j) Røde Kors

Røde Kors Hjelpekorps er den største frivillige aktøren innen den norske redningstjenesten. De bistår også med førstehjelpsvakt ved idrettsstevner, festivaler, konserter, badestrender og skiutfartssteder. Mannskapet har nødvendig førstehjelpsutstyr, samband og transport, for å kunne ta seg av folk som er skadet. Hjelpekorpsene er delt inn geografisk, og i Trøndelag er det 35 lokalforeninger.

Røde Kors sendte ut et internt stormvarsel 17. januar, men organisasjonen gikk ikke opp i beredskap og satte ikke stab. Lokalforeningene fikk beskjed om å være forberedt på at det kunne være behov for dem.

Røde kors opplever at hendelsen kom ganske brått på organisasjonen. Det var da Flatanger kommune varslet om at de satte krisestab at organisasjonen skjønnte at det var alvor på gang og kunne iverksette tiltak. De opplever at de ble varslet tilfeldig, og har selv gjennomført evaluering av dette.

Det er hjelpekorpsene sin vurdering at man i stor grad hadde flaks under hendelsen 17. januar. Kombinasjonen av ekstremvær, utfall av strøm og utfall av både mobilnett og nødnett kunne ført til at liv gikk tapt. Bortfall av kommunikasjon er kritisk.

I kriser kan Røde Kors bistå med lokalkunnskap, kompetanse, kommunikasjon samband, transport og beredskapsutstyr. Hjelpekorpsene har tilgang på VHF-radio som er uavhengig av nødnettet. VHF-nettet til Røde Kors dekker hele Trøndelag og kunne vært benyttet den 17. januar.

De mener selv at de ble lite utnyttet av kommunene under denne hendelsen. Deres interne evaluering viser at det var få henvendelser om støtte. Røde Kors mener at de har kompetanse og utstyr som kunne vært til hjelp, men som ikke ble benyttet.

Blant annet Steinkjer og Malm Røde Kors åpnet Røde Kors-husene for innbyggere som hadde behov for mat, varme, strøm eller noen å prate med.

Røde Kors har i sin egen evaluering identifisert noen forbedringspunkter:

- Proaktiv dialog med statsforvalteren før, under og etter kriser
- Etablere samarbeidsavtaler mellom kommunene og lokalt Røde Kors
- Inkludere Røde Kors i beredskapsrådet i alle kommunene og i lokale øvelser
- Sammen med kommunene identifisere hva Røde kors kan bidra med
- Årlige evalueringsmøter

k) Helse Nord-Trøndelag

Alle sykehus er pålagt å ha beredskapsplaner for å håndtere to ulike hendelser. Den første er svikthendelser som innebærer at noe man trenger for å drive tjenestene ikke fungerer. Dette kan være bortfall av strøm, telekommunikasjon, og vannforsyning eller mangel på ansatte på grunn av stor sykdom. Den andre typen er kapasitetshendelser som innebærer at det kommer et større antall pasienter enn det tjenester er satt opp for å håndtere. I denne typen hendelse må sykehusene endre beredskap og gjøre nødvendige tiltak for å imøtekomme det økte behovet.

Helseforetaket skiller mellom hvit, grønn, gul og rød beredskap. Avhengig av beredskapsnivå tilpasser man planlagt aktivitet for å frigjøre ressurser til den akutte hendelsen.

Værhendelsen 17. januar betegnes som en svikthendelse, da en del infrastruktur som er nødvendig for å drive helseforetaket falt ut. Foretaket var forberedt på konsekvensene av en vinterstorm med sterkt vind. Det ble vurdert fare for at den del veger og ferger ville bli stengt og man flyttet derfor 1 ambulanse fra Rørvik til Kolvereid, slik at denne var på «rett side» av brua (brua stenger ved 30 sekundmeter vind). Det ble også vurdert å flytte en ambulanse til Rørvik, men på grunn av faren for å ikke få ambulansen ut derfra igjen ble dette ikke gjennomført denne gangen.

Helseforetaket oppgir at det ble stilt spørsmål internt om hvorfor uværet ikke fikk et eget navn, og at man har andre prosedyrer for uvær som eskaleres til dette nivået.

Helseforetaket er helt avhengig av nødnett for kommunikasjon. De er ikke oppsatt med VHF-radioer og må derfor kommunisere via nødnett eller andre digitale verktøy. Tale via wifi ble benyttet i tilfeller der nødnett var nede, men man hadde nettilgang. Ute i ambulansetjenesten ble det improvisert mange ulike løsninger for å kommunisere. Flere kommuner informerte innbyggerne om oppmøtesteder hvor man kunne få hjelp om det var behov for det.

Foretaket har samme tilgang som alle andre til Telenor og Telia sine dekningskart, slik at man vet hvor man har dekning og ikke. Dette har man ikke tilgang til for nødnett, da sikkerhetsloven stenger for denne muligheten.

Sykehusene var i full drift under uværet. Sykehusene er oppsatt med gode aggregater som testes kvartalsvis og det er etablert gode rutiner for å håndtere bortfall av telekom. Om man skulle miste tilgang til nett og dermed helseplattformen har man også rutiner for å håndtere dette.

Evalueringen etter uværet viser at ingen som hadde behov for øyeblikkelig hjelp ble stående uten denne. Dette skyldes flere faktorer. Innbyggerne holder seg mer i ro når det er dårlig vær hvilket reduserer behovet for øyeblikkelig hjelp, i tillegg

blir det en nedgang i planlagt aktivitet på enhetene fordi innbyggere avlyser eller ikke kommer seg til sykehuset. Dette frigjør kapasitet på sykehuset.

Helseforetaket opplever at godt samarbeid med kommunene og statsforvalteren under hendelsen.

Når det kommer til øvelser etterlyser foretaket at man ikke bare øver på skarpe og kortvarige hendelse, men også på de langvarige hendelsene som utfordrer systemene på en annen måte. Det er stort forskjell på en stor ulykke hvor man skal raskt opp med ressursene med også kan ta dem raskt ned etterpå og en langvarig hendelse som utfordrer logistikk og utholdenhet i tjenestene. Om et ras stenger muligheten for å transportere de sykeste pasientene til Trondheim direkte og man må kjøre via Sverige vil dette være svært utfordrende. Foretaket ønsker at man i framtiden legger vekt på å øve på hendelser som trekker ut i tid og/eller krever koordinering utover skadestedet.

I) Tensio

Kraftsystemet i Norge er delt mellom kraftprodusentene, nettselskapene og strømselskapene. Tensio har regionansvaret for strømforsyningen i Trøndelag og eies av NTE, Trønderenergi og KLP. Tensio skal sørge for god forsyningssikkerhet og beredskap, øke konkurransekraften gjennom reduserte kostnader og legge til rette for mer elektrifisering. Nettselskapet finansieres gjennom nettleia som betales av forbrukerne.

Tensio har over 500 ansatte i Trøndelag på 20 ulike lokasjoner. Totalt har selskapet 280 000 kunder i Trøndelag, de har ansvar for strømforsyningen til 500 000 mennesker.

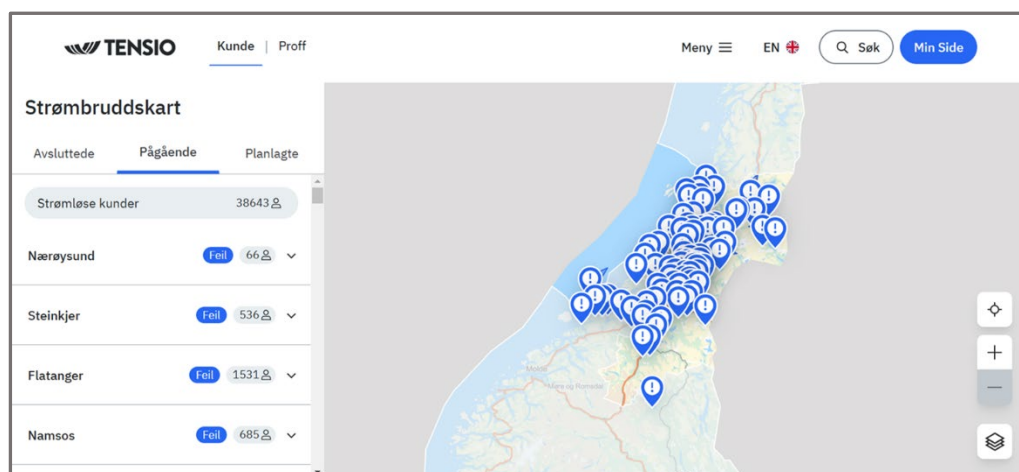

Figur 2 Oversikt over organiseringen av kraftsektoren i Norge. Kilde: Tensio

I dagene før værhendelsen 17. januar fulgte Tensio værvareselet tett. De vurderte basert på tidligere erfaringer at kombinasjonen av sterk vind fra vest, mye regn og fuktighet, og fraværet av tele i bakken kunne føre til stort strømutfall. Det ble gjort forberedelser til å sette beredskapsstab om nødvendig. Fredag morgen gjennomførte Tensio møte i beredskapsstaben og de begynte de konkrete forberedelse av mannskap og utstyr for en mulig stor feilrettingsjobb. De opprettet kontakt med eksterne samarbeidspartnere for å sørge for at de også var klare for det som kunne komme.

Utover fredagen fortsatte den operative planleggingen. Det ble bemannet opp på driftssentraler og kundesenter, styrker ble satt i beredskap og man begynte å lage planer for rulleringen av ansatte gjennom helgen for å ha nok personell tilgjengelig til enhver tid. Tensio varslet Statsforvalteren og NVE om deres vurdering av situasjonen.

Ca. kl.14.00 begynte driftssentralen å registrere utfall i strømmettet og fra kl.15/16 begynner de store utfallene. I all hovedsak skyldes utfallene trær på linja, men det skjer også at stolper brekker eller at linjene rives ned. Når strømmen faller ut prøver driftssentralen å koble om strømmen via fjernstyrte automatiske brytere. Fredag ettermiddag og kveld ble nesten alle montører holdt tilbake fra å begynne feilsøk- og retting på grunn av at forholdene ble vurdert som for farlige. Linjer som lå over veier ble ryddet fortløpende. Fredag kveld kl.17.55 var det registrert over 100 feil og 40 000 uten strøm.

Figur 3 Strømkart fredag 17. januar kl.17.55. Kilde: Tensio

Natt til lørdag ble det sendt ut grupper av montører og dronepiloter for å få oversikt over situasjonen og begynne noe feilretting. Disse klargjorde for den storstilte innsatsen som ble gjennomført fra og med tidlig lørdag morgen.

Tensio hadde i feilrettingsfasen løpende kontakt med Statsforvalteren og berørte kommuneledelser for å avklare hvordan feilrettingen burde prioriteres med tanke på viktige funksjoner, liv og helse. I samråd med telekom-aktørene og DSB Nødnett ble det gjort vurderinger av hvilke basestasjonen for teleanlegg som skulle prioriteres for å få strømmen tilbake.

Gjennom feilrettingsarbeidet fra 17. til 21. januar hadde Tensio 150 personer i aksjon ute og inne. De aller fleste fikk strømmen tilbake i løpet av 1-2 dager, men arbeidet fortsatte fram til natt til onsdag da alle fastboende hadde fått strømmen tilbake.

Nøkkelfinfo 17.- 21. januar 2025

- Kunder uten strøm (hele Tensio):
 - Fredag kveld – 42 000
 - Lørdag morgen – 22 000
 - Lørdag kveld – 12 000
 - Søndag morgen – 10 000
 - Søndag kveld – 3 000
 - Mandag morgen – 1 500
 - Tirsdag morgen – 412
 - Tirsdag kveld/natt til onsdag:
 - **alle fastboende har strøm**

Figur 4 Utvikling feiretting 17.-21. januar 2025. Kilde: Tensio

Tensio sin vurdering er at bortfallet av muligheten til å kommunisere som resultat av, og i kombinasjon med, strømbrudd forverrer kriseopplevelsen.

Basestasjonene i mobilnettet har bare 2-4 timer batteribackup, noe som innebærer at befolkningen raskt mister muligheten til å gi og motta beskjeder. Når dette også slår ut nødnett mister nettselskapene sin interne kommunikasjon og nødetatene mister sin mulighet til å kommunisere. Fibernettet i Nord-Trøndelag, som også kan brukes til talekommunikasjon, ble stort sett berget gjennom bruken av mobile aggregater. Når telekommunikasjon faller ut blir Tensio nødt til å flytte ressurser fra ordinær feilretting til mobilnettet. Dette kan øke feilrettingstiden på strømmnettet.

Tensio har i sin evaluering identifisert noen læringspunkter:

Generelt

- Uvær «uten navn» gjør at omgivelsene generelt er litt mindre på alerten
- Generelt god forsyningssikkerhet og høy oppetid i strømmnettet gjør at omgivelser blir «tatt på senga» når det en sjelden gang blir store og langvarige strømutfall over flere dager.
- Store forskjeller i ulike aktørers nivå på forberedelser og bevissthet rundt **egenberedskap** – delvis geografisk avhengig, og delvis avhengig av hvor «vanlig» det er med uvær og forstyrrelser av normaltilstand
- **Merdigitaliseringen** av samfunnet har gjort oss mer avhengig av mobilnett og internett. – For dårlig reservekapasitet i mobilnettet
- Folk og virksomheter generelt sett overraskende tålmodig, forståelsesfulle, og tilpasningsdyktige.
- Dugnadsånden lever – stort antall historier om nabolag, grender, aktører og andre som yter det lille ekstra for å hjelpe til der det er behov, og som stiller opp for hverandre.

I Tensio

- Tensios beredskap og opprettingsoperasjon fungerte generelt sett veldig godt.
- Evalueringen viser at det ble gjort mye bra forberedelser i forkant av stormen. Vi var tidlig ute med å fange opp værmeldinger, sette beredskap og mobilisere ressurser internt og eksternt
- Samlet strategisk og taktisk ledelse – kun på teams. Fungerte meget bra
- Kontakten med Statsforvalter, kommuner og andre beredskapsaktører svært viktig for å ha et tilstrekkelig godt situasjonsbilde over samfunnskritiske funksjoner, liv og helse. Må ha tidligere og mer kontakt med kommunene.
- Veiledning og guiding til omgivelsene svært viktig. Hvor lang tid kan man forvente at feilsituasjonen(e) vil vedvare? Må guide tidligere og oftere
- Burde informert om langvarig utfall mye tidligere
- Mer aktive i bruken av for eksempel helikopter, aggregat, eksterne ressurser mm
- Må øke kapasitet i og rundt driftssentralen
- Burde involvert en større del av organisasjonen

Nettselskapet har fått flere spørsmål om hvordan man kan sikre kraftledningene mot trefall, slik at man reduserer faren for strømutfall. Etter dagens regelverk har Tensio rett til å fjerne vegetasjon innenfor trasebredden (10 meter på distribusjonsnettet), dette er ikke nok til å sikre mot alle trefall. En tresikker ryddegate vil måtte være mellom 40 og 60 meter bred. Dette vil etter Tensio sine beregninger minimum koste 250 000 kroner per kilometer med linje, hvilket summerer seg til 4000 kroner per nettkunde. I tillegg vil dette øke utgiftene til vedlikehold. En så bred ryddegate vil gi store naturinngrep, større gatepreg og gjøre kraftledningene veldig synlige i terrenget.

Tensio opplyser at de i nye prosjekter legger 80-90% av nye kraftledninger i bakken. Dette reduserer sårbarheten for trefall, men kan i krevende terreng bli vesentlig dyrere enn luftspenn.

m) NTE Energi og NTE Telekom

NTE Energi er underlagt kraftberedskapsforskriften da de har ansvar for kritisk infrastruktur. Denne gir rammene for hvordan NTE skal jobbe med beredskap.

NTE Telekom leverer digital infrastruktur til 175 000 innbyggere i Trøndelag og er representert i de aller fleste kommunene. Kundene er avhengig av funksjon døgnet rundt. I 2024 var nedetiden i kjernenettet lavere enn 2 timer for hele året samlet. Kundene forventer høy oppetid på tjenestene.

NTE har en felles beredskapsledelse med alle selskapslederne og en operativ del med de to driftssentralene (en for kraftproduksjon og en for nettverk og telekom). I tillegg har man en beredskapsorganisasjon for IR-drift som har ansvar for IT for både NTE-selskapene og Tensio.

NTE registrerte flomvarsel tidligere i uken hvor uvært var, og opplevde på torsdag å være veldig nær grensen for 50-årsflom i Namsen. Organisasjonen var godt forberedt på grunn av dette.

På fredag begynte man å få varslene om sterk vind. I dialog med Tensio vurderte NTE at vindretningen og mangelen på tele i bakken gjorde at det var fare for konsekvenser for strømmettet. Beredskapsledelsen ble satt fredag ettermiddag og organisasjonen ble satt i skjerpet drift (gul beredskap). Når NTE satte skjerpet drift ble hele organisasjonen varslet og deler av organisasjonen får i oppdrag å forberede seg i henhold til gjeldene instruksjoner (teste utstyr, forberede kjøretøy, plassere aggregater osv.).

Uværet kom brått og strømmen forsvant raskt. Utover fredag kveld vurderte kriseledelsen at situasjonen var såpass alvorlig at det var fare for liv og helse. Det ble derfor besluttet å sette rød beredskap, som er det høyeste nivået i selskapet. Dette nivået utløser mulighet til å utkommandere ansatte for å sikre det selskapet har ansvar for.

NTE oppgir at det aldri var fare for kraftstasjonene og driften av disse. De kjørte ut mannskaper til kraftstasjonene slik at det var mulig å kjøre stasjonene med manuell drift om koblingen til driftssentralen skulle blir kuttet. Noen stasjoner mistet strømmen og ble kjørende i «øy-drift», men dette er håndterbart når aggregater og lokalstrøm er forberedt på dette.

De største utfordringene oppsto for NTE Telekom som etter hvert mistet strømmene til «nodene» i telekom-nettet. Nodene sine batterier gikk til slutt tomme og man mistet bredbånd ut til bedriftskunder og privatkunder. På det meste var 40% av fibernodene uten signal og totalt 10 000 kunder sto uten nett. Fibernettet ble ikke skadet, men sluttet å fungere på grunn av mangle på strøm.

NTE vurderte hvilke noder som ble prioritert til aggregat-tiltak for å sikre best mulig funksjon i nettet. Likevel måtte man først vurdere om det var trygt for mannskapene å kjøre ut aggregatene med tanke på vær og vind.

Evalueringen gjennomført i NTE viser at kommunikasjonen mellom aktørene er helt avhengig for å lykkes. Tensio var med i alle beredskapsmøtene og det var tett dialog med telekomselskapene og andre involverte. NTE Telekom er i gang med å evaluere hvilke noder som eventuelt skal få permanente aggregater. De diskutere også hvordan man skal håndtere kommunikasjon i selskapet når mobilnettet og nødnettet faller ut. NTE Energi er oppsatt med satellittelefoner, men dette er ikke tilfellet per nå i NTE Telekom.

Et annet viktig læringspunkt er at det er lurt å ha lav terskel for å sette beredskap slik at man får samlet informasjon og forberedt seg tidlig. Det er lettere å ta ned beredskapen eller å måtte ta den opp veldig fort.

n) Telenor Norge

Telenor sin tjenesteproduksjonsplattform er plassert i Oslo. All mobiltelefoni i hele Norge er avhengig av kontakten med denne «kjernen» for å kunne fungere. Denne har oversikt over hvor i nettet alle egne kunder befinner seg og hvor alle utenlandske besøkende befinner seg i nettet. Det er denne oversikten som gjør at man vet hvor de ulike samtalene skal kobles. Internettkommunikasjonen til Telenor går også via en sentral «node» eller «kjerne» i Oslo som så kan koble videre til andre leverandører.

Nettet i Norge er bygd opp i et hierarki med flere nivåer med stor grad av redundans. Det øverste nivået er landsnettet. I Trondheim finnes det to noder i landsnettet som begge har to ulike koblinger til noden i Oslo. Nivået under er regionnettet som også består av en rekke store noder rundt i regionen. Hver av disse nodene har to koblinger til hver av de to store nodene i landsnettet som ligger i Trondheim, slik at hver regionnode har fire veier for å få kontakt med landsnettet. Det nederste nivået er aksessnettet som dekker de lokale områdene gjennom lokale noder.

Dette nettet dekker all mobilkommunikasjon (tale og SMS) og datatrafikk. Systemet er veldig overdimensjonert med tanke på behovet, slik at det skal fungere om en eller flere av koblingene faller ut og kommunikasjonen må gå alternative ruter. Om det skulle bli så mye bortfall at det ikke er plass til all trafikken finnes det prioriteringsmekanismer som f.eks. gjør at tale kommer før datatrafikk. Dagens telefonbruk består i stor grad av moderne datatrafikk som har mye større kapasitetsbehov enn tale.

Uværet 17. januar

I dagene før uværet ble kapasiteten på Telenor sin driftssentral økt og entreprenørene i Trøndelag ble bedt om å sette seg i beredskap for å drive feilretting.

Telenor har i dag 1000 mobilpunkter i Trøndelag, hvorav 150 av disse ble slått ut under uværet på grunn av mangel på strøm. Mobilpunktene er fordelt i fylket for å gi best mulig dekning, og for å gå tilstrekkelig kapasitet i områder med mye trafikk. Batterilevetiden på mobilpunktene er 4 timer i distrikt og 2 timer i sentrale strøk. På regionnettet er batterilevetiden 12 timer.

En stor utfordring i feilrettingsarbeidet er at man ikke kan få informasjon fra de ulike nodene og punktene om hvor det er utfall før et nærmere punkt er tilbake på nett. Eks. punktet lengst ut kan ikke fortelle at det har strøm fordi det må kommunisere via en annen node som mangler strøm. Det tok derfor lang tid å få oversikt over situasjonen i nettet.

Telenor presiserer et de på svar fra kommunene på hva de er nødt til å forberede seg på når de lager beredskapsplaner alltid svarer at kommunene må være forberedt på utfall av EKOM-tjenester i flere dager.

Nødnett

I samtaler om Nødnett kan det bli gitt inntrykk av at dette er et eget separat nett. Telenor presiserer at Nødnett ikke er et eget nett, men at det er bygd på samme nett som all annen mobiltelefoni. Dette betyr at Nødnett er avhengig av de samme basestasjonene og har samme batterikapasitet ved strømbrydd som Telenor-nettet.

Nødnett har én sentral i Nord-Norge og én i Sør-Norge. Telenor leverer kommunikasjonen i nødnettet til sentralene på samme måte som for mobiltelefoni. I tilfeller der det er fri sikt mellom mastene med nødnett kan nødnett sende informasjon direkte i luftlinje, heller enn å kjøpe kapasitet i kablene til Telenor. Telenor har ikke tilgang på kart som viser hvilke noder som er kritiske for at en annen nødnett-node skal kunne kommunisere videre med sentralene. De vet bare hvilke punkter de selv selger kapasitet til Nødnett i, men dette gir ikke et fullstendig bilde.

Nødnett har selv sikret seg en god del nødstrøm (batterikapasitet) på sine egne noder som leverer nødnett. Dette gjør at Nødnett kan levere kommunikasjon lokalt mellom enheter som er innenfor rekkevidden av dette punktet lengre enn de vanlige mobilpunktene. Men Nødnett har ikke sikret at det er samme lange batterikapasitet på nodene som skal ta trafikk fra dette lokale punktet og ut til andre noder i systemet. Nødnett er derfor like sårbart for utfall av strøm som andre nett når det kommer til kommunikasjon ut til omverden.

Forsterket EKOM

NKOM har et program finansiert over statsbudsjettet med forsterket EKOM som bygges ut i hele landet. Dette innebærer at basestasjoner som dekker et utpekt område i en kommune sikres nødstrøm i minimum 72 timer. I tillegg skal det etableres nødstrøm i minimum 72 for hovedforbindelsen fra disse basestasjonene til regionnettet, og en reserveforbindelse. Prosjektet skal sikre at alle kommuner har et området hvor man er sikret at mobiltelefoni fungerer om man skulle miste strøm over lengre tid.

Tabellen viser oppstartsår og status for de aktuelle kommunene, samt tidspunkt for forventet ferdigstilling (under)

2014 (7) i drift	2015 (6) i drift	2016 (9) i drift	2017 (5) i drift	2018 (8) i drift	2019 (6) i drift	2020 (23) i drift*		2021 (8) i drift	2022 (11) i drift	2023 (9) under arbeid	2024 (10) under planlegging
Førde	Hasvik	Moskenes	Sauda	Bømlo	Vikna	Vegårshei	Sør-Varanger	Skjåk	Kongsvinger	Harstad	Ørland
Leikanger	Loppa	Flakstad	Finnøy	Dønna	Karmøy	Gjerstad	Vadsø	Vågå	Eidskog	Kvæfjord	Rennebu
Norddal	Austevoll	Værøy	Meland	Årdal	Solund	Åmli	Vardø	Sel	Andøy	Frøya	Indre Fosen
Vestvågøy	Tønsberg	Røst	Smøla	Lierne	Træna	Evje og Hornes	Båtsfjord	Våler	Øksnes	Heim	Åfjord
Vågan	Hammerfest	Sykkylven	Stryn	Aremark	Nordreisa	Bygland	Tana	Åsnes	Bø	Hitra	Flatanger
Sandøy	Lom	Stranda		Gamvik	Suldal	Åseral	Nesseby	Nord-Odal	Hadsel	Orkland	Holtålen
Lillesand		Fjaler		Lebesby		Hægebostad	Nordkapp	Grue	Sortland	Rindal	Tydal
		Stordal		Berlevåg		Sirdal	Porsanger	Sør-Odal	Evenes	Skaun	Vang
		Aurland				Valle	Måsøy		Lødingen	Aure	Ål
						Bykle	Alta		Tjeldsund		Gol
						Iveland	Karasjok		Narvik		
							Kautokeino				

Status ferdigstilling:

Ferdigstilt	Ferdigstilt	Ferdigstilt	Ferdigstilt	Ferdigstilt	Ferdigstilt	Ferdigstilt	Ferdigstilt	Ferdigstilt (bortsett fra Teila i 3 kommuner)	Ferdigstilles Q4 2025	Ferdigstilles Q4 2026
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	---	--------------------------	--------------------------

* Teila ferdigstiller
Kongsvinger, Sortland og
Narvik innen Q2 2023

Det tas forbehold om at det kan forekomme endringer på
kommuner som er under planlegging

Figur 5 Utbyggingsoversikt forsterket EKOM. Kilde: NKOM.no

o) Coop Midt-Norge

Coop Midt-Norge har 138 butikker, hvorav 45 butikker nord i Trøndelag. Av disse ble 19 butikker slått ut av drift på grunn av strømmangel som følge av uværet 17. januar. Den korteste stengingen var på to timer, mens den lengste var på fem døgn. Dette oppleves som det mest omfangsrike utfallet Coop kan huske.

Butikkene er avhengige av både strøm og nettilgang for å holde varene kjølig, ha lys i lokalet og ta betalt. Mest kritisk er mangelen på kjøling. Etter noen timer begynner varer å bli dårlige og etter 12 timer er det meste av kjøle- og frysevarer ødelagt. Forskriften Trygg Vara bestemmer hvordan man skal behandle varene. Coop oppgir at de kastet vare for ca. 1,5 millioner kroner etter uværet, i tillegg kommer bortfall av inntekt på grunn av stengt butikk.

Coop ser at butikker i sentrale strøk stort sett klarer seg fordi de raskt får strømmen tilbake. Men butikkene lenger ut i distriktet og butikken på Ytterøya er veldig sårbare. Flere av butikkene kommer til å investere i aggregater framover for å sikre seg mot framtidige utfall av strøm.

Dagligvarer er å anse som samfunnskritisk funksjon, og Coop etterlyser at butikkene kommer lengre opp på prioriteringslista når det skal drives feilretting. De ønsker også et eget kontaktpunkt inn mot Tensio som gjør at får god informasjon om forventet rettetid. Om det viser seg at rettingen vil ta lang tid lang tid kan Coop iverksette tiltak som å flytte varer mellom butikker.

Coop jobber med å bestemme hvilket nivå de skal legge seg på når det kommer til nødstrøm. Skal man sikte på å kun ha nok strøm til å holde frysedisken kjølig, eller skal man sikte på å klare å holde butikken åpen over lengre tid. Samtidig er det en stor utfordring å kunne betale for seg når man ikke lenger har mye kontanter i omløp og trenger nett for å bruke betalingsterminal.

Selskapet stiller spørsmål med hvorfor det er nordre del av Trøndelag som er mest utsatt og får de store utfallene når de andre delene av markedsområdene ikke opplever utfall.

p) Namdalseid bonde- og småbrukarlag

Laget har, sammen med Bondelaget og Produsentlaget, samlet alle bøndene i bygda til et oppsummeringsmøte etter stormen 17. januar.

Strukturutviklingen i landbruket gjør at det blir større grad av mekanisering, elektrifisering og automatisering. Bøndene blir helt avhengig av strøm til melking, foring og ventilasjon, spesielt for dem med husdyr. Bygda opplevde utfall på fredag ettermiddag/kveld og de fleste var uten strøm i 1-2 døgn, noen i tre døgn. Dette gjorde at man fikk kontinuerlig drift av nødstrømsaggregat på de fleste gårdene, noe som også utløser behov for overvåking døgnet rundt på grunn av brannfare.

De fleste bøndene har aggregat, men ikke alle sammen. I noen produksjoner er det pålagt å ha aggregat tilgjengelig, men dette gjelder ikke all husdyrproduksjon. Bøndene måtte kjøre rundt i bygda for å låne aggregat av hverandre og sjekke hvordan det sto til med naboene, da det ikke var mulig å kommunisere via telefon.

En del bønder har privat vannforsyning og mistet derfor vannet når strømmen gikk. Det innebærer at men gjerne må ha aggregat fordi pumpestasjonen kan være langt unna driftsbygningene. Bønder med kommunal vannforsyning opplevde også å miste vannet fordi kommunale pumper som skal gi tilstrekkelig trykk opp i høyden ble strømløse.

Mobilnettet forsvant utover fredag kveld. I opptil et døgn manglet man mobil og internett, noe som ble opplevd som mer kritisk enn utfallet av strøm. Uten mobil får man ikke tak i nødetatene, dyrlege eller nødslakt når man trenger det. Flere kjørte rundt til man fikk signal og la inn beskjed på telefonsvareren til dyrlegen. Når dyrlegen fikk dekning kunne vedkommende høre meldingene og rykke ut til dem som hadde bedt om hjelp. Noen hadde satellittelefon som de kunne ringe dyrlegen med. En bonde opplevde å ikke få tak i nødslakt og måtte derfor avlive ei ku og kassere den.

Bygda opplevde at man ikke fikk noen informasjon fra kommunen før strømmen og mobilnettet røk. Det var ikke blitt etablert et samlingspunkt hvor man kunne finne hjelp om man trengte det. Det var ikke blitt gitt informasjon om hvor kort batterilevetid det var på basestasjonene, så det kom som en overraskelse da mobilnettet falt ut. Flere forsøkte å lytte på radio etter informasjon, men da det ikke er Trøndelagsnyheter i helgene var det ingen informasjon å få.

Lagene har i sin oppsummering funnet forbedringspunkter de ønsker å framheve:

- Informasjon fra det offentlige ved utfall av mobil
- Informasjon fra det offentlige om møteplass ved behov
- Beredskapsplaner på gårdene må oppdateres
- Mer slaktekompetanse i bygda

- Etablere reservevannforsyning og beredskapslager på gårdene

Bonde- og småbrukarlaget og Bondelaget på Namdalseid har gått sammen om å starte arbeidet med en beredskapsplan for bygda. Denne skal inneholde en ressursoversikt som viser hvor det finnes reserveaggregat, hvem som har diesel på gården og hvem som har slaktekompetanse. I tillegg skal planen dekke kommunikasjonsmidler (jaktradio) og hjertestartere. De skal bli enig om et samlingspunkt hvor man kan oppsøke hjelp.

I forbindelse med nytt uvær 6. mars var bonde- og småbrukarlaget litt mer forberedt. De sendte ut melding til alle bøndene om å forberede seg, sjekke aggregater og fylle diesel på kjøretøy. I tillegg bestemte de seg for en kanal på jaktradio som skal brukes ved utfall av mobil.

q) Bondelaget i Trøndelag

Bønder er gjerne plassert litt utenfor de meste sentrale strøkene og de er gjerne grunneiere for store deler av infrastrukturen til Tensio.

Bondelaget sendte ikke ut beredskapsmelding til tillitsvalgte og medlemmer da det oransje farevarselet kom. Dette var en viktig lærdom som de tok med seg inn i uværet 6. mars.

Bondelaget oppgir at mange av bøndene ikke var forberedt på det uværet som kom. En del opplever at det aggregatet som står lagret ikke er vedlikeholdt og ikke fungerer, eller at drivstoffet man har lagret ikke lenger fungerer. Utfallet av strøm, mobil og vann (i områder) kom brått på mange. Bondelaget mener det er store sårbarheter som er avdekket og at lærdommene fra dette uværet i stor grad minner om erfaringene fra Hilde- og Ivar-stormene i 2012/2013.

Bondelaget har gjennomført evalueringsmøte med Tensio og meldt inn at de ønsker større motstandsdyktighet i strømmettet. Blant annet har de spilt inn mer skogrydding og utbygging av gamle kreosot-stolper. Mangle stolper opplevde man at knakk rett av. De har også ønsket seg at Tensio har større kapasitet på feilretting.

Det mest kritiske etter bøndenes syn er mangelen på kommunikasjon og utfall av vann. Det er ikke tilstrekkelig for en melkebonde å ha aggregat til melkeroboten om kyrne ikke kan drikke vann etter de er blitt melka. Bortfall av vann er alvorlig i landbruket.

Utfallet av mobilnett kom brått på bøndene. Bondelaget prøvde å koordinere utlån av aggregat mellom gårder, men systemet falt sammen da mobilnettet plutselig falt ut. Bondelaget etterlyser hvorfor det offentlige ikke brukte radio for å gi informasjon ut til befolkningen. Uten kommunikasjonsmidler får bonden ikke tak i hverken veterinær eller mekaniker til utstyret sitt. Bondelaget etterlyser at det stilles krav til aggregat på mobilmastene.

Et annet moment Bondelaget har vurdert er hvordan de kan bidra når krisen inntreffer. Faglagene har mange medlemmer overalt med god lokal kjennskap, kompetanse og utstyr. Om man lager et ryddig system for det kan Tensio trekke på disse ressursene for å hjelpe til når det er behov. I flere tilfeller måtte bøndene stille opp aggregat for kommunens vannforsyning. Om mobilmastene får installert kontakt og bryter for å motta strøm fra aggregat kan en bonde i nabolaget kjøre opp med sitt aggregat og koble seg på for å gi mobilnett.

Fylkesberedskapsrådet burde, etter Bondelagets syn, blitt innkalt til møte lørdag formiddag. Da var det tydelig at situasjonen var alvorlig og at det var behov for koordinering og informasjon.

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjïelte

WWW.trondelagfylke.no